Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 30 Montgomery St. Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237, (201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюз (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250

РІК LXXXIX. Ч. 58. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 27-го БЕРЕЗНЯ 1982 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, MARCH 27, 1982 No. 58. VOL. LXXXIX.

МЕТРОПОЛІЯ НЮ ЙОРКУ ВІДЗНАЧИЛА 90-РІЧЧЯ ПАТРІЯРХА ЙОСИФА

Ню Йорк, Н. Й. (М. Галів). — Старанням і заходами Українського Патріярхального Товариства в Ню Йорку кожного року відзначувано день народин Патріярха Йосифа. Цьогорічні відзначення були під багатьма аспектами особливі й неповторні, так, як неповторним є 90-річчя життя Блаженнішого Патріярха і Кардинала Йосифа. Концерт, що відбувся у суботу, 20-го березня ц.р., в історичній залі Купер Юнійон, був величавий і на високому мистецькому рівні.

Ювілейний концерт розпочато „Молитвою за Патріярха" — музика І. Недільського, аранжеровка В. Матіяша з Австралії, яку виконав мішаний хор „Думка" під диригентурою Семена Комірного. Перші акорди і ціла Молитва до кінця прозвучала могутньо, наповняючи простору концертову залю благальною, набожною атмосферою.

Опісля, з промовою про багатогранне і сповнене трудів життя Патріярха Йосифа, виступив парох церкви свв. Володимира й Ольги в Чікаґо, о. митрат Маріян Бутринський. Промовець у своїх глибоковдумливій доповіді вказав на особливі прикмети Ювілята: його вірність, непохитність і працьовитість для добра нашої Помісної Церкви й українського народу, підкреслюючи при тому вийнятковість Патріярха Йосифа не тільки для Української, але також і Вселенської Христової Церкви.

Відтак, молода скрипачка Меланія Купчинська при знаменитому фортепіяновому супроводі Лорейн Росореї своєю прекрасною грою полонила слухачів. Меланія виконала: „Концерт Е-дур", „3-тю частину алеґро" Й.С.Баха, „Віденський каприз", оп. 2, Ф. Крайслера і „Українську рапсодію", оп. 34, Миколи Лисенка. Авдиторія прийняла її виконання бурею оплесків.

Не менше талановитою виявилась молода піяністка Лариса Крупа, виконавши: „Прелюдію" Л. Ревуцького, „Етюд" А. Коломийця і „Скерцо" ч. 3 Цісмоль Ф. Шопена.

Відомий соліст Метрополітальної опери в Ню Йорку, Андрій Добрянський, (бас-баритон) при фортепіяновому супроводі відомого піяніста Томи Гринькова виконав: „Минають дні..." слова Т. Шевченка, муз. Миколи Лисенка, „За байраком байрак..." також Т. Шевченка, муз. С. Людкевича і „Псалом 94" Василя Барвінського. Співак співав у повноті своєї сили і в скалі всіх голосових реґістрів.

У виконанні Студії Мистецького Слова Лідії Крушельницької була поставлена коротка інсценізація до слів Лесі Українки: „Що дасть нам силу", в якій виступив хор дівчат: А. Гарасимчук, К. Зелик, Дз. Кобаса, Н. Мацюк, Д. Лещук, М. Соневицька і Г. Худик. Ролю теслі, яка була головною, добре відіграв Ярослав Шуль. Хор хлопців: С. Войціцький, Л. Кмета, Ю. Микитин, Ю. Пастернак і Б. Прятка. Хореографія — Ольги Ковальчук-Івасівки, музика — д-ра Ігоря Соневицького. Хор дівчат був зодягнений у білий одяг, а хлопці у монаші ряси. Виконання було свіже і надало відмінного кольориту у цілій програмі.

Милою несподіванкою був виступ естрадної співачки — меццо-сопрано — Христини Романи Липецької з Дітройту. Вона, при фортепіяновому супроводі відомого композитора і піяніста д-ра Ігоря Соневицького, виконала „Молитву", слова Т. Шевченка, музика І. Соневицького, „Душа тремтить", арія Насті з опери „Тарас Бульба", музика М. Лисенка, „Розвійся з вітром", слова І. Франка, муз. Я. Степового і „Алилуя" (з Екзультате, Ювіляте) музика В.А.Моцарта. Христина своїм співом повністю підкорила собі авдиторію. Не менше вдалим був дует Христини Липецької з Андрієм Добрянським, які виконали: „Люблю дивитись" слова О. Конисського муз. О. Нижанківського.

Короною цілого концерту, на закінчення, був виступ хору „Думки" під диригентурою і фортепіяновому супроводі Теодозії Сиґіди. Семена Комірного. Хор тематично достосував свої пісні до Ювілейного концерту, виконавши „Слава во вишніх Богу" муз. Д. Бортнянського, „Богородице Діво" А. Гнатишина, „Ти прекрасна, о, мати-вітчизно" музика Дж. Верді, хор з опери „Набукко" в українському перекладі Семена Комірного, „Кавказ", 2-га частина — С. Людкевича і „Владико неба і землі...", з опери „Запорожець за Дунаєм" С. Гулака Артемовського. Треба відмітити, що в молитві „Богородице Діво" прекрасно виконала сольо Святослава Качарай (сопрано). Кінцевою піснею була „Владико неба і землі", тут сольо заспівувала Зірка Дерлиця — сопрано.

На концерт прибула численна українська публіка з Ню Йорку і околиці, не бракувало отців Василіян з Сьомої вулиці, як також світських отців з-поза Мангеттену.

РОЧЕСТЕР ГОТУЄТЬСЯ ДО КОНВЕНЦІЇ

Володимир Гавриляк

Джерзі Сіті, Н. Дж. (Л. В-а). — Вже під кінець травня цього року в Рочестері, Н. Й., має відбутися 30-та Конвенція Українського Народного Союзу, тому Окружний і Конвенційний Комітети в цьому місті північнозахіднього Ню Йорку тепер відбувають свої засідання реґулярно і навіть понад заплановані зібрання, щоб гідно приготуватися до великої союзової події — Конвенції, що є водночас подією для всього українського поселення в ЗСА і Канаді.

З Головної Канцелярії УНСоюзу до Рочестеру часто приїжджають головні урядовці Екзекутиви для перегляду підготовчих праць, для координування всіх починів і для допомоги порадами в багатьох ситуаціях, де потрібно центральної думки.

Так на наради Комітетів Окружного і Конвенційного в неділю, 7-го березня, до Рочестеру приїхав головний предсідник УНСоюзу д-р Іван О. Флис і тут, провівши цілий день на нарадах в Українській Громадській Централі, міг на власні очі побачити всі приготування, які вже зроблені місцевими союзовцями на чолі з невтомним головою Окружного Комітету Рочестеру і Конвенційного Комітету Володимиром Гавриляком.

Наради — шості з черги — поміж д-ром І.О.Флисом і 34-ма представниками Округи та членами Конвенційного Комітету розпочалися в 3-ій годині по полудні згаданої неділі. Перед тим, від 1-ої години до 3-ої, були сходини всіх Конвенційних комісій, де їх голови звітували про пророблену працю.

На сходинах було прочитано протокол з попередніх, п'ятих, зборів з 10-го січня, що його писали секретар Дмитро Пристай та почесний голова Округи Константин Шевчук. В протоколі підкреслено попри всі інші важливі справи вклад праці у рочестерській Окрузі та в багатьох Конвенційних комісіях, а в першу чергу в комісії по виданню Конвенційної книжки, голови Округи В. Гавриляка, „котрий зібрав відомості про поселення української громади, як рівнож історію кожного Відділу УНС, що їх тут є десять, і взагалі все про життя української громади в місті Рочестері", — сказано в протоколі.

Серед нарад, на яких панувала доброзичливість і діловитість, з певною дозою будуючого гумору, усталено багато справ. Наприклад, повторено, що місцем 30-ої Конвенції є готель Голідей Інн-Дженнесі Плаза при 120 Мейн стріт схід, що час є від понеділка, 24-го травня, до суботи, 29-го травня. Що тут УНС винайняв 200 кімнат, більша половина яких є на дві особи. Ціна для однієї особи в кімнаті є 42 доляри за добу; якщо ж мешкатиме по дві особи в кімнаті, то вони платитимуть по 24 доляри (разом 48 дол.). У готелі є безкоштовний ґараж для авт гостей, безкоштовна транспортація з летовища до готелю і назад, добрі ресторани, які діють сливе безперебійно. Меню на спільний обід і бенкет вже вибрано. Бенкет, між іншим, коштуватиме 25 дол. від особи.

Програми концерту та інших імпрез вже також встановлені і про це буде згодом повідомлено. Буде подана незабаром листа почесних гостей і промовців, серед яких вже є засаднича згода від віцепрезидента Америки Джорджа Буша, який вісім років тому, ще як він був головою Крайового Республіканського Комітету, брав участь у 28-ій Конвенції УНС у Філядельфії. Будуть на Конвенції і інші визначні американці та українські ієрархи.

Вже установлено, що голосування відбуватиметься таємно і з допомогою виборчих машин. Замовлено ту саму фірму, що вже переводила вибори на Конвенції в Піттсбурзі. Майстром церемонії на бенкеті буде заступник головного предсідника д-р Мирон Куропась. У програмі заплановано показати делеґатам цікаві місця в Рочестері, українські церкви і установи та загальноамериканські, наприклад, відому на цілий світ Музичну школу Істмана, славнозвісний Кодак і подібне.

Головний предсідник д-р Іван Флис був „мило заскочений" побаченим і почутим тут у Рочестері, бо він, вибираючись у подорож, не чекав аж такої великої пробленої праці. Він радше сподівався, що багато передконвенційних справ ще застане він в стадії підготовки і обговорення. Але він був дуже радий з того, що „рочестерці всі ці дні не спали і що вони так далеко зайшли і навіть в деяких відношеннях вони зовсім готові".

На довгій і корисній виміні думок — дискусії та в запитах, було ще порушено такі питання: скільки можна буде просити гостей на бенкет поза 450 делегатами плюс їхні дружини чи чоловіки; хто оплачуватиме декорації залі; чи не варт би давати опуст за оголошення в Конвенційній книзі для зголошених заздалегідь, щоб тим заохочувати людей до цього; чи не краще на програмі використовувати мистецькі місцеві сили, ніж запрошувати з-поза Рочестеру (особливо це стосується ансамблів, груп і оркестр через можливий брак місць на бенкеті); як часто сходитися комісіям і Комітетові ще перед Конвенцією для вирішування справ, які виникатимуть в ході підготови Конвенції; що зробити з готовою Конвенційною книгою, роздавати її делеґатам перед Конвенцією в Рочестері чи вислати поштою вчасніше для попереднього прочитання делеґатів; чи не варт затруднити для популяризації союзових справ місцеву радіостанцію, та багато подібних питань.

І д-р Флис і керівник Комітету В. Гавриляк давали відповіді, а на ті, на які сам головний предсідник без Екзекутиви не бажав скласти відповідь, він обіцяв телефонічно поінформувати зацікавлених про рішення його і всієї Екзекутиви вже наступного дня. Д-р І. Флис заохочував зі свого боку телефонувати до нього „колект", якщо виникають у поточній роботі питання до Екзекутиви УНС.

Над усім, здається проте, домінувало зацікавлення зібраних можливістю об'єднання двох братських організацій — Українського Народного Союзу і Українського Братського Союзу. На кілька запитів у цій справі головний предсідник сказав, що всебічне обговорення цієї преважливої точки є у програмі Конвенції і воно забере на Конвенції принаймні півдня або і цілий день. Щойно тоді, коли всі аспекти цього з'єднання будуть обговорені всебічно, що не лишиться неясностей у цій справі, тоді відбудеться голосування на цій Конвенції, щоб делегати згодом роз'їхалися домів у переконанні, що багато доброго вони ухвалили й вирішили.

Порадивши всім зібраним часто і надалі зустрічатися для корисної передконвенційної праці, д-р І. О. Флис подякував за добру підготовку та обіцяв приїхати ще раз перед Конвенцією для поточних нарад.

ЗСА і КУБА ВЕДУТЬ ПЕРЕГОВОРИ

Вашінгтон. — З офіційних кіл у Вашінгтоні повідомляють, що минулого тижня державний секретар Александер Гейг увійшов в контакт з представниками комуністичних режимів Куби й Нікараґуа з метою розпочати розмови. Речник державного департаменту, Дін Фішер, потвердив, але додав, що в тих вступних зустрічах державний секретар Гейг особистої участи не бере, бо саме тепер є на раніше запланованих вакаціях.

Закордонні засоби масової інформації повідомили, що недавно, представник державного департаменту і амбасадор для спеціяльних справ, генерал Вернон Волтерс, перебував в Гавані й відбув чотиригодинну розмову з лідером Куби, Фіделем Кастро. Амбасадор Волтерс намагався прихилити Кастра до підтримки парляментарних виборів у Ель Сальвадорі, після яких повинні відбуватися контакти й розмови між сальвадорським урядом та лівими політичними угрупуваннями, які ведуть партизанську боротьбу проти існуючого режиму, очоленого Хозе Наполеоном Дуарте. Державний департамент відмовився подати будь-які інформації, чи додаткові пояснення до тієї вістки. Речник Державного департаменту Сандра МекКарті заявила: „Я не можу ані заперечити, ані потвердити тієї вістки".

Офіційні чинники у Вашінґтоні подають додатково, що Уряд ЗСА завжди був прихильником розмов між поодинокими сторонами в Сальвадорі, як і в інших країнах, але відповідні заходи попереднього американського Уряду президента Джіммі Картера не лише не привели до корисних наслідків, а навпаки скріпили агресивне становище опозиції і зміцнили їхні партизанські акції. Як подають із Сан Сальвадору, столиці республіки Ель Сальвадор, американський амбасадор Дін Гінтон робить заходи перед президентом Дуарте й іншими сальвадорськими чинниками з метою заохотити їх до переговорів з лівою опозицією, в якій головну ролю грають комуністи.

В середу, 24-го березня, закінчилася передвиборча кампанія в Сальвадорі, як це передбачує закон. Президент Дуарте звернувся із закликом до правих угрупувань, щоб вони у випадку виборчої перемоги не стосували ніяких гострих, або неконституційних заходів. Осторога Дуарте умотивована тим, що передвиборчі настрої сальвадорського суспільства вказують на його значні симпатії для правих груп.

ВИЗНАЛИ НОВУ ПРОФСПІЛКУ ЖУРНАЛІСТІВ В ПОЛЬЩІ

Варшава, Польща. — Пресове агентство Ройтерса інформує, що в Польщі була створена, правдоподібно за підтримкою урядових чинників, проурядова профспілка польських журналістів, яка зареєструвалася під назвою Асоціяція журналістів Польської Народної Республіки. Спілка, як заявили її речники, заступатиме інтереси робітників пера при рівночасному визнанні провідної ролі Польської Об'єднаної Робітничої (комуністичної) партії (ПОРП) у суспільному житті і авторитету уряду у вирішуванні усіх справ зовнішньої і внутрішньої політики.

В офіційному повідомленні про реєстрацію нової профспілки журналістів, ані словом не згадується про заборонену Асоціяцію, велика частина членів якої сидить сьогодні у в'язницях, або в ізоляційних таборах тільки за те, що вони належали до „Солідарности", або симпатизували вільній робітничій профспілці. Проголошення створення нової профспілки супроводжалось шумною пропаґандивною кампанією засобів масової інформації з похвалами для тих журналістів, які вийшли з ініціятивою створення і оформлення цієї асоціяції.

Інформуючи про інший розвиток подій у Польщі, кореспонденти кажуть, що запланований міжнародний торговельний ярмарок в Познаню таки відбудеться, не зважаючи на існуючий воєнний стан, але на ньому буде 25 відсотків менше товарів, а також місце буде дуже обмежене. Ці інформації передав кореспондентам речник міністерства торгівлі. Директор цього ярмарку Генрик Сітарек заявив, що в цьому році тільки 17 країн братимуть участь у виставці-ярмарку. Із західніх країн зголосить тільки Швеція, Західня Німеччина, Австрія, а також Фінляндія.

Пресові агентства інформують також про продовження репресій Військової ради національного спасіння супроти власного населення. У багатьох випадках — кажуть західні кореспонденти, — західній обиватель навіть не усвідомлює собі тих усіх шикан стосованих військовою хунтою проти населення. Сенатор Леррі Преслер свого часу у розмові з кореспондентами підкреслював, що він тільки після повороту з Польщі, де його затримали і допитували поліційні чинники тільки за те, що він фотографував чергу біля харчової крамниці, зрозумів, що означає воєнний стан в комуністичній країні. Преслер назвав абсурдним твердження, що, мовляв, Войцєх Ярузельскі є польським патріотом, який мусів проголосити виїмковий стан, щоб врятувати свою країну перед маревом громадянської війни. Такі речі можуть говорити тільки ті, які не знають правдивої дійсности, або аґенти комуністичного варшавського режиму, — заявив сен. Преслер.

АВТОРСЬКИЙ ВЕЧІР Л. КОЛЕНСЬКОЇ У ВІННІПЕҐУ

Джерзі Сіті, Н.Дж. — Письменниця і член редакції щоденника „Свобода" Любов Коленська виїхала на короткий час до Канади на запрошення Товариства „Просвіта" у Вінніпеґу. Там вона матиме свій авторський вечір з доповіддю. Говоритиме на тему „Слово на сторожі". Крім авторки оповідання з книжки „Дзеркала", яка недавно появилася у видавництві „Свобода" читатиме ще М. Коваль. Після того буде ще мистецька програма, у якій виступатимуть місцеві сили. У Вінніпеґу Л. Коленська має в пляні зустрінутись з місцевими активістами, головно письменниками, журналістами й культурними діячами.

В Америці

ПРЕЗИДЕНТ РОНАЛД РЕҐЕН ПІДТРИМУВАТИМЕ республіканського кандидата на губернатора нюйоркського стейту і теперішня Адміністрація дасть такому кандидатові після передвиборів повну підтримку, — заявив заступник пресового секретаря Білого Дому Леррі Спікс. Президент, перебуваючи в Ню Йорку на початку цього тижня, де він отримав нагороду за гуманність, позитивно висловлювався про посадника Едварда Кача і цю заяву Реґена пізніше по-різному інтерпретували кореспонденти, натякаючи навіть, що Президент підтримуватиме Кача у виборах на губернатора. Л. Спікс додав, що президент Реґен відповідав тільки на запитання кореспондентів про здібність нюйоркського посадника, але ні словом не згадував про губернаторські вибори чи персональну підтримку.

СТЕЙТ МАССАЧУСЕТС ВСТАНОВИВ СВОГО роду прецедент, на який пізніше можуть покликатися інші стейти, навіть тоді, як судові розпорядження звучатимуть інакше. Згідно зі стейтовою леґіслятурою, кожний домовласник має право, обороняючи своє загрожене життя у власній хаті вживати засоби оборони, включно з вогнепальною зброєю, навіть якщо це означатиме вбивство напасника. Тим самим, кажуть спостерігачі, так звана „доктрина недоторкальности у власній хаті" стала знову піднесена до рівня закону", — заявив секретар стейтової публічної безпеки Джордж Лусіяно. Очевидно, проти цієї ухвали зараз таки виступили речники Американської унії громадських свобід, заявляючи, що мешканці стейту готові дійсно подумати, що вони мають право вбивати кожного, хто вдерся до їхнього дому, а такого права не мають навіть поліціянти. Справа безпеки була головним предметом передвиборчої кампанії губернатора Едварда Кінґа, який тепер уже задоволений, що нарешті леґіслятура упорядкувала ці справи і серйозно потрактувала справу безпеки домовласників. Губернатор при тому категорично відкинув заяву Американської унії, кажучи, що йдеться тут про кримінальні вчинки і загрозу для життя, а не про порушення прав окремих громадян.

КОМІСІЯ МІЖНАРОДНИХ ПРАВ ПАЛАТИ Репрезентантів схвалила 17,7 мільйона долярів для цього і наступного року, які Адміністрація президента Роналда Реґена має право витратити на Радіо Марті, радіостанцію, яка передаватиме свої передачі еспанською мовою для Куби й інших країн Караїбського обширу. Речники Уряду заявили, що радіостанція передаватиме правдиві інформації для країн Центральної Америки, зокрема Куби, яка свого часу вже протестувала проти плянованих передач.

ПРЕЗИДЕНТСЬКА КОМІСІЯ У ВАШІНҐТОНІ, ЯКА застановляється над тим, як заповнити фінансові потреби громадських організацій після того як буде схвалений урядовий бюджет і федеральні фонди будуть обмежені, пропонує, щоб кожний працюючий американець пожертвував п'ять відсотків своєї заробіткової платні на харитативні цілі. Комісія рівночасно закликає приватних підприємців і корпорації подвоїти свої дотації на харитативні цілі. Пропозиція комісії зустрілась з критикою демократичних законодавців в обидвох палатах Конґресу.

На Союзівці буде третя зустріч молоді

Джерзі Сіті, Н. Дж. (Л. В-а). — Відділ Братської діяльности при головній Канцелярії УНСоюзу, що його очолює Марта Кордуба, скликає знову вже третій раз на мальовничій оселі Союзівці, у днях — п'ятниця, субота і неділя, від 2-го до 4-го квітня зустріч молоді. Молоді українці та українки і ті дорослі, які займаються ділянкою молоді і молодечих справ, обговорять низку пекучих проблем, особливо тих, що торкають перш за все молодше українське покоління.

Як і на попередніх двох конференціях ціль цієї конференції: „1)дати молодим провідникам нагоду запізнатися і нав'язати контакт з ровесниками, які мають спільне стремління — поширювати молодечу участь в українській громаді; 2)дати учасникам нагоду відкрито обговорити спільні проблеми та знайти нові підходи, якщо існує потреба на це; 3)вислухати доповідачів, фахівців своїх ділянок, які спрямовують учасників до відповідних джерел допомоги з урахуванням підходів до громадських справ."

У п'ятницю, 2-го квітня, передбачається тільки товариська вечірка і знайомство одних з другими.

Субота, 3-го квітня, буде діяльною від 10-ої години ранку до 9-ої години вечора. Передбачена програма: вступ, ознайомлення з темою і завданням зустрічі вимін думок. Теми для дискусії: „Зміни, які зайшли в українській громаді, їх впливи на молодечі організації" і „Пристосування наших організацій до зміни в громаді та поширення контакту з молоддю".

Після обіду, що відбудеться спільно, будуть дві доповіді. Перша — проф. Ігор Зєлик із Сітон Голл університету говоритиме на тему „Сьогоднішня українська громада, сучасні проблеми і розв'язка", і друга доповідь — Юрій Мартинюк, керівник фірми публічних зв'язків, говоритиме на тему „Публічні зв'язки, як ключові чинники у закріпленні громади".

Після півторигодинної прогулянки відбудеться третя доповідь: мгр Зенон Онуфрик дасть виклад: „Бути видним та гідно репрезентованим у пресі, радіо й телебаченні".

Від 6-ої години до 7-ої вечора — спільна вечеря, а тоді знову до праці: приготування на письмі зауваг зустрічі, накреслення майбутнього напрямку діяльности і доповідь Сестри Доротеї Мігалко на тему „Організування молоді на місцях". Сестра Доротея є директоркою Молодечого апостоляту Стемфордської дієцезії Української Католицької Церкви.

В неділю, зранку, після снідання, офіційне підсумування нарад і доповідей, де буде підкреслено найважливіші здобутки цієї третьої зустрічі, після чого буде Служба Божа в місцевій церкві св. Тройці та в православній каплиці.

Осіб, що зацікавлені участю в зустрічі, Марта Кордуба просить якнайшвидше увійти в зв'язок телефоном з Відділом Братської діяльности або писати на цю адресу: Fraternal Activities Office, Ukraninan National Association, 30 Montgomery st., Jersey City, N. J. 07302; Tel. (201) 451-2200 і (212) 227-5250.

Військовики виконали державний переворот у Банґлядешу

Дакка, Банґлядеш. — Згідно з повідомленнями місцевих і закордонних засобів масової інформації тут, у столиці країни, панує повний спокій і немає найменших виявів спротиву з боку населення, чи прихильників попереднього режиму проти військових кіл, які перевели державний переворот.

Якийсь час після перевороту нові керівні чинники спинили комунікацію із закордоном, видали заборону публічних зборів і взагалі політичної активности, завели поліційну годину та категорично заборонили страйки. На чолі перевороту є шеф генерального штабу всіх збройних сил Банґлядешу Г.М. Ершад, який негайно після переведення перевороту заявив по радіо: „Я є вояк. Моєю єдиною й остаточною ціллю є привернути демократію згідно з бажаннями і надіями народу, а загальні вибори відбудуться в найкоротшому можливо часі. Переворот конче треба було зробити, щоб припинити перекупство й зловживання урядом та скінчити з тією боротьбою за владу, яка розгорілася в ньому".

Після виступу керівника перевороту, генерала Ершада, по радіо виступив усунений президент, 75-річний Абдус Саттар. Колишній президент заявив: „Переворот був конче потрібний, коли ми хочемо втримати в державі лад і порядок".

АМЕРИКАНСЬКА ФУНДАЦІЯ, ЯКА ОПІКУЄТЬСЯ Американським університетом у Бейруті, робить усі можливі заходи для того, щоб піднести науковий рівень і престиж цієї школи. З Американського університету в Бейруті вийшли численні провідні суспільногромадські і політичні провідники арабських народів та науковці. Керівники фундації призначили відомого педагога й адміністратора Малколма Керра на президента цього університету, а американського підприємця, колишнього керівника найбільшої летунської лінії Пан Америкен, Наджіба Галябі головою і екзекутивним керівником. Галябі є батьком теперішньої королеви Йорданії, Нур. Галябі є ливанського походження має великі зв'язки та симпатії серед провідних арабських кіл у різних арабських державах.

УРЯД ПРЕЗИДЕНТА РОНАЛДА РЕҐЕНА зміцнює усіми засобами співпрацю ЗСА з Марокко та підтримує його у його оборонних заходах. Така американська політика має щораз більше значення для Марокко, бо більшість арабських країн виступає проти нього. Марокко опинилося в скрутній ситуації, коли французький соціялістичний уряд президента Франсуа Міттерана відмовився постачати йому зброю, а зате зміцнив свої зв'язки з Альжиром, який ворогує з Марокко.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members 65¢ a month. Change of address — 50¢. Make checks or money orders payable to "Svoboda".
Postmaster: Send address changes to "Svoboda", P.O. Box 346, Jersey City, N.J. 07303.

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00. Для членів УНСоюзу 65¢ міс. За кожну зміну адреси — 50¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Гельсінкська трагікомедія

Дня 1-го серпня 1975 року, після кількарічних переговорів і торгів, 33 европейські держави плюс З'єднані Стейти Америки і Канади підписали у столиці Фінляндії Гельсінках „Договір про безпеку і співпрацю", у якому стверджувалось непорушність існуючих державних кордонів, потребу поглибити „детант", не давати допомоги терористам, шанувати людські права і свободи, сприяти з'єднуванню розділених кордонами родин та зменшувати існуюче міжнародне напруження, зокрема в обширі Середземного моря. Большевикам страшенно залежало на тому договорі, бо він наче санкціонував загарбання тих вільних держав у Середущій Европі, що їх вони перетворили у своїх сателітів. Знову ж західні держави знали, що неможливо відсунути совєтську імперію до кордонів з-перед Першої світової війни, себто на лінію Збруча-Бугу, ніхто зі західніх державних мужів і не думав, що совєтську імперію треба би звузити до кордонів Великого Московського князівства. Привернути волю поярмленим Москвою країнам можна би тільки новою великою війною, а такої війни Захід не хотів. І тому західні сиґнатори Гельсінкського договору були вдоволені, що за ціну ствердження на папері, що існуючі післявоєнні кордони „непорушні", дістануть від Москви ту поступку, що вона приверне своїм громадянам і поярмленим народам людські і громадянські права і перестане сприяти міжнародним терористам. Проте большевики погодилися на ті клявзулі — знаючи згори, що не будуть їх триматися.

Коли західні держави протестували проти дальшого безперервного поліційного режиму в СССР і його сателітах, кремлівські володарі цинічно відповідали, що це „внутрішня справа" СССР, до якої Заходові не вільно втручатися. Така ситуація спонукала колишнього президента Джіммі Картера до заяви, що боротьба за права людини — це нерозривна частина американської закордонної політики. Західні сиґнатори Гельсінкського договору використали постанову у ньому, що періодично будуть відбуватися конференції 35-ох країн, підписаних під Гельсінкським договором, щоби перевірити, як він діє у практиці. Така перша конференція відбулася у Беоґраді. Але тамошній комуністичний уряд, хоч і незалежний від Москви, не хотів допустити, щоб на його терені гостро атакували СССР і тому всілякими способами чи то взагалі не допускав на ту конференцію небажаних ворожих Москві політичних еміґрантів чи — різними процедуральними штуками звужував свободу рухів опонентам. Інакше діялось, коли в минулому році зібралася друга така неначе контрольна конференція у столиці протикомуністичної Еспанії, Мадриді. У вільній українській пресі були обширні повідомлення про хід тієї конференції, зокрема про тамошню діяльність українських діячів, які використали нагоду для поширювання між делеґатами і кількома сотнями журналістів з усього світу відповідної політичної інформаційної літератури.

Ситуація совєтських делеґатів на Мадридській конференції стала незручною у зв'язку з двома подіями, які схвилювали були й насторожили проти СССР ввесь вільний світ: збройною окупацією совєтськими військами Афганістану та натиском збоку кремлівських володарів на комуністичний уряд у Польщі, щоб той здавив свободолюбний рух польського робітництва, яке мало відвагу створити мільйонову робітничу спілку „Солідарність" з щораз новими, для комуністів страшенно неприємними, свободолюбними вимогами. Проголошення у Польщі воєнного стану генералом Ярузельским, насильне скасування „Солідарности", поставленої поза законом, масове виарештування членів тієї робітничої спілки, як теж прихильних їй інтелектуалів, ба навіть духовників, це були акти, які до краю обурили західній світ. Вони додали сильного пального до протисовєтських виступів на Мадридській конференції і поставили Кремль насправді у позицію обвинуваченого. Стало ясно, що буде річчю неможливою скласти якусь спільну декларацію наприкінці цієї конференції. Але ані Москва ані Захід не хотіли зривати Мадридської конференції і загострювати і так напружену східньо-західню ситуацію. Тому рішено 8-го березня ц. р. відкласти конференцію до осені. По суті — ситуація не зміниться, бо ані большевики не змінять своєї системи правління і не завернуть із шляху, на який вступили були, щоб „угробити" вільний світ і перетворити всіх підкорених собі людей і народи у невільників, ані Захід, при всьому свому пацифізмі, не позбудеться вже свого критицизму супроти СССР і комунізму, — особливо за президентури Роналда Реґена в ЗСА. Тому відсунення Мадридської конференції до осені — це формалістична процедура: „відкладім на завтра прикру справу, може через ніч щось зміниться..."

НА СЛАВУ БОЖУ І БЛАГО НАРОДУ

III

У вересні, коли большевицький наступ докотився вже до Києва, приятелі непомітно вивезли Владику з Києва, спочатку під Львів і опісля до Отвоцька біля Варшави, де Владика перебував інкоґніто в домі Митрополита Діонісія аж до Різдва 1944 року.

Катастрофа німецьких армій на Сході примусила німців змінити свою ворожу політику відносно українців, і вони почали звільняти з концентраційних таборів українських політичних діячів: полковника Андрія Мельника, Степана Бандеру, Тараса Бульбу-Боровця та інших. Владика Мстислав переїхав спочатку до Варшави, а пізніше — до Кракова і Криниці, де він, з доручення Митрополита Полікарпа, приступив до організації евакуації українських священиків та їхніх родин на Захід.

Уже в червні 1944 року Владика був у Братіславі на Словаччині, де він, дякуючи допомозі президента Словацької Республіки (пізніше замордованого большевиками) о. прелата Тісси, організував великий табір для українських скитальців. Большевицьке повстання на Словаччині при кінці літа 1944 року змусило думати про дальшу евакуацію. Завдяки енергії Владики Мстислава в жовтні вирушила далі на захід група 700 осіб, в тому числі 12 українських православних єпископів, 120 православних і 30 греко-католицьких українських священиків.

В грудні 1944 і січні 1945 року Владика, переборюючи великі труднощі постійно збільшуваного хаосу в Німеччині, об'їхав західні окраїни Німеччини, шукаючи відповідного місця для приміщення українських єпископів і священиків з їх родинами. В лютому йому пощастило перевезти до Бад Кіссінґен першу групу та в межах можливостей відповідно влаштувати.

Восени 1946 року Владика Мстислав переїхав до Канади, закінчивши цим свій повний трудів, невигод і загроз скитальський період життя і активностей, завжди під тим самим моттом і з тією самою метою: на прославу Божу і на благо народу. Його труди і досягнення вже в Новому Світі, бодай найголовніші з них, уже згадані на початку.

* * *

Ось ще короткі біографічні дані про Владику Мстислава.

Народився Степан Скрипник у Полтаві 10-го квітня 1898 року. Батько Іван Скрипник походив із старої козацької родини, а мати Маріямна з Петлюрів — це рідна сестра Головного Отамана Симона Петлюри. Середню освіту одержав майбутній Владика в Полтаві, а вищу — вже на еміграції в Польщі.

Від 1917 року аж до трагічного кінця Визвольних Змагань був він старшиною в Армії Української Народної Республіки та брав активну участь в українському церковному і політичному житті. Від 1930 року до 1939-го був Степан Скрипник послом до польського парляменту, заступаючи там інтереси українського народу і зокрема Української Православної Церкви. На вівтар змагань українського народу як жертву склав і складає Владика Мстислав не тільки труд свого життя, але склав і всю свою родину: всі його брати були або розстріляні большевиками (о. Сильвестер в 1937 році), або загинули в концтаборах Сибіру (вчений агроном Андрій і наймолодший брат мистець-маляр). Старенький батько і вдовиця-сестра загинули трагічно під час бомбардування скитальського транспорту в Німеччині в 1944 році. Так само трагічно згинула і його дружина в 1940 році під час большевицької окупації Західньої України. Одна тільки мати св. п. Маріямна Скрипник померла природною смертю в 1939 році в Україні.

Сказане досі дає тільки деякі приклади на потвердження того, що сказано в заголовку та що сказав сам Владика Мстислав у зацитованих словах: праця на славу Божу та на благо народу є ціллю і змістом його життя. А кожний об'єктивний спостерігач і дослідник нашого церковного і суспільно-громадського життя і розвитку неодмінно прийде до висновку, що активна і провідна участь в ньому Владики Мстислава завжди проходила в минулому та проходить сьогодні під знаком того, що нам, українцям, чи не найбільше на потребу: єднання в церковному і соборництва в суспільно-громадському житті. Така настанова є, мабуть, одною з головних причин безупинних і найбільш брутальних напастей на Владику з боку безбожницького комуно-московського окупанта та його вислужників.

Блаженніший Митрополит Мстислав своїм життям, своїм невпинним трудом та своїми сьогодні вже історичними досягненнями на славу Божу і на благо народу заслужив собі на те, щоб з нагоди 84- их роковин його народження та 40-річчя його єпископства ми всі, як християни і українці, з вдячністю і пошаною та з глибини серця і душі воскликнули і побажали йому:

ІСПОЛА ЕТІ ДЕСПОТА!
НА МНОГІЇ ЛІТА,
ВЛАДИКО!

ПРО ТЕ І ТАМТЕ

Про другий кінець перелазу

Пригадуєте дорогі читачі „Свободи", ті давні фейлетони Ікера про зустрічі, які він називав на „лисячому перелазі"? Про ті безконечні розмови на тему світової і своєї власної політики, що їх вели пан радник, пан меценас та інші статечні громадяни із невідступною скляночкою скачу „на скалах"?

Гей, гай, скільки років вже проминуло як ми, завдяки Ікерові, познайомилися з тими персонажами...

А вміжчасі, непостережливо, на другому кінці „лисячого перелазу" почала збиратися інша вікова група: молода, буйна і статево „мішана". І в них у руках склянка з чарівним плином або пушка пива, лише на тому кінці перелазу не ведуться безконечні розмови і не „будується" Україна. Розмови заступає голосна музика, а палкість дискусії — палкі погляди у сторону дівчат. Переповнені ті „перелази" не лише у „Лиса", а і в сусідньому домі і через вулицю в українському ресторані, як повні вони всюди, де є т. зв. „національні бари" та українські доми. Де не заглянете — подібний образ: темне світло, густий дим, голосна музика і тісно побіч себе групи молодих хлопців і дівчат.

Усе те прийшло в останніх роках із тихим благословенням старших; мовляв „краще щоби вони пили у своїх, як у чужих", „краще вже алькоголь, як наркотики", „добре, що знаємо де вони перебувають", „дві-три пушки пива ніколи не пошкодять"... А втім — чи не треба їм молодим привикати толерувати „трохи" алькоголю? Таж немає практично без нього забави, прийняття, товариської зустрічі чи навіть вечері в ресторані!

Може колись, у добі справжніх перелазів, на яких з одного боку статечні ґазди вели розмови, а з другого-молодь збиралася на спів і гуляння — можна було пляшчину скоріше вибачити. Дорога додому була коротка, а ноги навіть на підпитку, самі туди несли. Сьогодні, коли панує моторизація, трохи інакше. На кожній дорозі, на кожному закруті грозить небезпека, коли молодечі голови шумлять алькоголем, навіть як його обмаль. Аж моторошно подумати, як може закінчитися кожний один вечір на „перелазі"... І хоча наша совість притишена тим, що все відбувається між своїми, не одні з батьків недосипляють у п'ятницю-суботу ночей, чекаючи щасливого повороту дітей із таких зустрічей. Але до цього соромно признаватись, коли панує переконання, що дві-три пушки пива ще нікому ніколи не пошкодили... Хто, однак, із стовідсотковою певністю заручить, чи молода людина знає свою міру, чи відчує в розгарі забави ту хвилину, коли алькоголь в організмі починає небезпечно ділати? І хто знає в якому віці можна своєчасно себе опанувати, не зважаючи на оточення однолітків і таке сильне бажання заімпонувати, бути таким як їхня група?

В останньому тижні жахливе нещастя в околиці Ню Йорку поставило нам різко перед очі всі ті питання і дало на них

(Продовження на ст. 3)

З МОГО ВІКНА
Іванна Савицька

Назустріч весні!

Відчиняю навстіж вікно назустріч довгожданій весні, будь — вона календарна, будь — вигріта за пазухою сонця, що час від часу заглядає до нас крізь фіранку насуплених хмар.

Весна! Весняне чудо, віковічна, незбагненна містерія.

Дивлюсь-приглядаюсь крізь відкрите вікно, чи не ліпить вже ластівка свого крихкого гнізда під камінною кришею хмаросягу, чи не збирається десь унизу хор малих горобців, а може лелека зупинився на фабричному комині й готує сімейне гніздо.

Онде підсніжки на тонесеньких ніжках похилили голівки, гуляють щасливі на вітрі, і перші зелені „коси" розпустила верба. Чи справді?

Відчиняю навстіж вікно і шукаю тієї весни, що розцвітала колись.

Тут, у великому місті весна гомонить по-іншому. Зараз з'являються возики з рум'яними личками малюків, що їх (за давнім звичаєм) дбайливі бабусі возитимуть по Монтґомері аж до умління.

Дитяча радість, отой передвісник весни, загомонить, забринить у забавах.

Заворкують на соняшній стежці голуби в фіолетно-рожевих пелеринках, зазеленіє краєчком трава і жовті килимчики перших, весняних квітів покладуться довкола будинків.

Десь зацвірінькає пташка, присівши під чиїмсь вікном, і кожне людське обличчя скине із себе тяжку зимову одежу, вдягне усміх, який усім до лиця.

А згодом, дещо пізніше, розгорнуть свої „парасольки" рожеві малі деревинки, гідні кисти мистця що наче наше юнацтво, стоять наструнко уздовж камінної стежки.

Ні ластівки, ні метелики не прилинуть до нас з весною, бо дорога далека, корабельний квиток дорогий...

Отож, відчиняю вікно, й простягнувши долоні, радісно кличу: Вітай весно!

Володимир Душник

НОВА „МИРОВА ОФЕНЗИВА"

Відколи в Польщі впроваджено воєнний стан, західньоевропейські промотори „миру за всяку ціну" втихли і чекають на дальший розвиток політичних подій. До жовтня 1981 року сотки тисяч европейців протестували в Бонні, Парижі, Копенгаґені, Брюсселі, Лондоні, Стокгольмі й інших столицях Західньої Европи. Прицілом цих масових протестів була Америка, президент якої Роналд Реґен заявив про намір Вашінґтону та союзників з НАТО впровадити до Західньої Европи нові і змодернізовані американські атомові ракети для втримання рівноваги — у відповідь совєтським атомовим ракетам.

Цікаво також знати, що ці тисячі промоторів гасла „мир за всяку ціну", цілковито іґнорували совєтські ракети, націлені на майже всі европейські індустріяльні і густо заселені европейські центри і міста, а звернули свій гнів і протест проти Америки, яка покищо говорить лише про впровадження змодернізованих атомових ракет.

Тепер, — як подає гамбурзький тижневик „Ді Цайт", — ці протести нагло, з відомих причин, притихли. Заява президента Реґена в листопаді м. р. про те, що Америка готова здемонтувати свої атомові бомби (т.зв. „зіро-опшен"), якщо це саме зробить Совєтський Союз, мала великий вплив на европейську ментальність і тисячам відкрила очі на це, що Америка — це не є якийсь „атомовий злочинець", як це поширює совєтська пропаґанда. По-друге, запровадження воєнного стану в Польщі за повною згодою, якщо не по приказу Москви, переконало тисячі тих „мирових промоторів", що — „миролюбство" Москви — це пропаґандивна фасада, за якою скривається мілітарний аґресор і завойовник. Вкінці, надзвичайно гостра і затяжна зима зовсім не сприяла багатотисячним зібраним під відкритим небом.

З надходячою весною, можливо, ця ситуація зміниться дуже радикально, не тому, що Брежнєв запропонував відтягнути свої ракети за Урал (звідкіля він може бомбардувати всю Західню Европу!), але з інших причин.

Однією із цих причин є теперішнє важке положення Західньої Німеччини, де канцлер Гельмут Шмідт бореться за свою політичну екзистенцію, бож відомо, що в рядах партії соціял-демократів — її члени бунтуються проти його теперішньої політики. Їх підтримують значні групи в різних країнах Західньої Европи, які в принципі є проти Америки і які можуть евентуально заміняти американську „протекцію" за нетривку і кволу „невтральність".

Щодо американської закордонної політики, то й в цьому аспекті багато европейців крайньо невдоволені, і їхня настанова критична відносно політичних потягнень Вашінґтону.

І хоча ці критики признають, що Америка врятувала і далі намагається рятувати політичний мир на Близькому Сході, вони зовсім не погоджуються із політикою Реґена в справі Польщі, і до певної міри, також в справі Центральної Америки. Вони поголовно твердять, що в справі Польщі Реґен дуже багато говорив, але дуже мало зробив, бо не хотів провокувати Совєтський Союз, навіть до тієї міри, що не стримав продажу американського збіжжя СССР. Ці ж самі, мовляв, „грізні" погляди висловлюють у Білому Домі щодо комуністичної загрози з Нікараґуа і Куби, але, на ділі, Вашінґтон тримає всі шляхи відкриті до дальших переговорів.

Німецький журнал теж добачує певну розбіжність в американській політиці щодо атомової зброї, бо коли в Женеві продовжуються американсько-совєтські переговори в справі атомових ракет середнього засягу, в той же час Америка відмовляється переговорювати в справі стратегічних атомових ракет так довго, „доки Совєтський Союз не залишить Польщі в спокої".

Усі ці недоліки американської політики, — твердить німецький журнал, — викликують невдоволення серед різних елементів, які скоро забудуть совєтську пропаґанду, а далі виступатимуть із протестами проти Америки.

Вкінці, німецький журнал суґерує, щоб американці були більш обережні у своїх офіційних виступах, а головно, щоб американські політичні заяви були чітко спрецизовані і здекльаровані. Закордонна політика не сміє полягати на блефі чи прямо на „щасті".

ОПОЗИЦІЙНІ ВИСТУПИ ПРОТИ РЕЖИМУ генерала Мохаммеда уль-Гака в Пакістані охоплюють щораз ширші верстви суспільства. Дотепер тільки політичні партії, які розв'язано і яким заборонено вести політичну діяльність, виступали проти уряду. Останньо виступили проти нього різні професійні організації й об'єднання, як правники, учителі тощо. Учителі зорганізували масовий страйк, в якому взяли участь понад 25,000 осіб у різних частинах Пакістану. Після того вони зорганізували з'їзд учителів у Лягоре, в якому також взяло участь коло 25,000 осіб. Учасники того з'їзду зорганізували великий марш по вулицях Лягоре. Подібний марш зорганізували інші учителі в Ісламабаді, але поліція розігнала їх силою.

Л. Дончук

„ЇДУ НА 'РОДІНУ'!"

Літо 1945 року... Закінчилася страхітлива Друга світова війна і людство зітхнуло з полегшою, та не ми — колишні підсовєтські невільники, яким загрожувала примусова репатріяція під опіку „рідного радянського уряду".

Але, дякуючи американським воякам, що по закінченні війни були призначені комендантами Ді-Пі таборів, чи й містечок та селищ, ми мали можливість тікати від червоної армії, яка при великій допомозі західніх альянтів, посувалася далі й далі на Захід.

Коли ми дізналися, що Тюрінгія, де ми були отаборилися після закінчення війни, переходить під совєтську окупацію, ми вмолили коменданта того містечка, де ми мешкали, щоб він вивіз нас з тих місцевостей, які мають відійти на совєтський бік.

Комендант сумлінно виконав свою обіцянку, вивіз нас з небезпечного для нас містечка, а далі перевозили нас з одного табору до другого-вглиб американської зони і на кінець літа ми прибилися до великого індустріяльного міста Маннгайму, що було вщент зруйноване авіяцією західніх союзників.

Великий багатонаціональний табір був розташований у колишніх касарнях, частина яких була теж збомбардована. В таких великих будинках, які називалися „бльоками", розмістилися: балтійські народи, вірмени, калмики, а один з них, що був найдальше від брами, заселяли українці.

Прибули ми туди пізно ввечері... Зразу ж до нашого вантажного авта, яким нас привезли, підійшли „місцеві українці. Прийшли й молоді хлопці, як ми дізналися пізніше, то була таборова українська поліція, і вони допомагали нам, змученим постійними переїздами, перенести наш баґаж.

Мою слабеньку маму на руках зняли з авта, поставили на землю і... раптом вона впала і зімліла. Я злякалася, не знала що мені робити. Але зразу ж з'явився молодий лікар, відрекомендував себе д-ром Павлишином, розпорядився, щоб поліцаї віднесли маму до будинку і, хоч багато ще кімнат не були умебльовані та в одній з них знайшли ліжко, на яке поклали — непритомну і доктор нею заопікувався.

Коли другого дня маму перенесли до таборового шпиталю, то виявилося, що там всі лікарі й медичні сестри — французи, тому нам було тяжко з ними порозумітися, та все таки я ходила провідувати свою хвореньку і вона, ніби то стала вже видужувати.

Раптом одного вечора мені переказали, що мама, йдучи до туалети, знову впала непритомна... Я зразу ж поспішила до лікарні і, хоч сторож мене не впускав, я туди прорвалася та й стала вимагати, щоб мені покликали лікаря. Сіла я там же на сходах і чекала на лікаря, чи хоч на медичну сестру. Впоблизу не було видно нікого з медичного персоналу, але десь здалеку було чути голосну розмову й сміх, так, як видно, вони розважалися.

Нарешті прийшов лікар і ми з ним якось порозумілися, трохи „на миґах", трохи ламаною німецькою мовою. Я вимагала, щоб маму перевезли до міської лікарні, бо у лікарів-французів хворі не були на думці, медичний персонал уже збирався виїжджати додому, до Франції.

Другого дня вранці амбулянс перевіз маму до міської лікарні, я безперечно поїхала з нею. Там хвору взяли під свою опіку медичні сестри-черниці, які до мене поставилися дуже співчутливо. Пощастило натрапити на доброго лікаря, молодого німця, який дуже сумлінно перевірив стан здоров'я хворої і хотів їй допомогти. Поки мамі не стало краще, я цілими днями перебувала біля неї і ці милі сестри не протестували, дозволяли бути там стільки, скільки я хотіла.

Нарешті лікар поставив діягнозу — у мами виявилася сильна анемія. Хотіли взяти у мене кров та їй добавити, але у мене самої її не було досить. Почали лікувати застриками.

Перестала я тривожитися маминим здоров'ям, та й зацікавилася тим, що робилося в таборі. В одній кімнаті з нами мешкала киянка, теж з мамою, і від своїх співмешканок я довідалася, що комендант нашого табору, американець — чеського походження, переконаний комуніст... Від такої вістки мені стало неспокійно...

Одного вечора, коли я приїхала з лікарні, мені сказали, що на тій самій вулиці, якраз напроти табору, по другому боці, примістилася совєтська репатріяційна комісія і прийшла чутка, що совєтські урядовці почували себе в таборовій управі, як у себе вдома. Їм комендант — комуніст давав переглядати усі списки, а це не ворожило нічого доброго.

Та ось, здається, в серпні 1945 р., проголошено наказ коменданта, щоб усі совєтські громадяни переселилися до одного будинку; цей наказ підтвердив голова нашої української групи.

Ми — всі „східняки" стурбувалися. Навіщо комендант це робить? Обговорювали наказ і хтось висловив думку, що переселять усіх совєтських громадян до одного будинку, щоб... легше було заганяти примусово до авт, та вивозити до совєтського табору. Згадали про Ялтинську угоду, за якою всіх нас мусіли повернути на „родіну", хоча б і проти волі. Тож ми вирішили не виконувати наказу і не переселятися до окремого будинку, хоч дехто почав потроху переносити речі, вдаючи, що виконує розпорядження коменданта. Чекали, що буде далі.

Та й дочекалися скоро нового наказу, щоб на другий день ранком усі совєтські громадяни виходили на площу з речами, прийдуть американські вантажні авта й повезуть їх до совєтського табору, звідки один шлях: на „родіну".

Табір захвилювався, зашумів... Увечері, коли було вже темно і нашим „землякам" з совєтської репатріяційної комісії не було нас видно, люди виходили на площу порадитися, що робити?! Там же на площі голова нашої групи, не пам'ятаю його прізвища, підходив до галичан і тихенько їм казав: „Чого ви турбуєтеся? Це ж не нас, а „совєтів" перевезуть до їхнього табору!" Та наші брати з-поза Збруча відповідали: „Тут нема „вони" і „ми"! Ми всі українці мусимо бути разом. Бо тепер заберуть наддніпрянців, а тоді й на нас прийде черга".

Тієї ж ночі, пізніше по кімнатах ходили українські таборові поліцаї й оголошували розпорядження начальника поліції (здається він був із Закарпаття): „Ранком усі українці, незалежно звідки вони походять, мусять вийти на площу без речей і збиратися біля будинку, де була наша канцелярія. Усі, як один на площу!"

Ранком усі ми стояли біля „нашого" будинку й чекали, що буде далі...

Приблизно біля 9-ої години через таборову браму стали заїжджати тягарові авта з американськими солдатами і

(Продовження на ст. 4)

Відійшла від нас Оля Дорошенко-Готра

Несподівано після кількаденної тяжкої недуги відійшла від нас 12-го лютого 1981 року примірна українська патріотка та громадянка Оля Дорошенко-Готра.

Вона залишила в жалобі сестру Марію Ємець, вдову після недавньої втрати її мужа славного бандуриста-віртуоза Василя Ємиця, і двох братів з родинами.

Вістка про втрату Дорошенко-Готри прозвучала як нереальна, неможлива, тому що вона завжди бадьора та життєрадісна, повна енергії та посвяти найближчим і громаді, ніколи не давала відчути змін в стані її здоров'я. Була оптимістично настроєна і в час жалоби своєї сестри кріпила її на дусі та бадьорила її.

Бувши свого часу однією із основоположників заснування української католицької парохії в Лос Анджелесі, св. п. Оля Готра не занедбувала ні однієї можливості та була завжди активна в громаді, де була членкинею хору „Кобзар", головою надзірної ради української радіопрограми „Пісня України" та її жертвенною меценаткою. Тому не дивно, що наше численне громадянство щиро віддавало їй признання своєї любови під час похоронних відправ у вівторок, 16-го лютого ц.р., в каплиці та в середу, 17-го лютого, відпроваджуючи її земні останки на місце спочинку з церкви Рождества Пресвятої Богородиці, співмеценаткою якої була Спочила з початків. Прощали ми ще одну віддану українку, якою була і залишиться в пам'яті нашій ця випромінювуюча любов, шляхетність і щирість людина Оля Дорошенко-Готра.

Святополк Шумський

ДЖЕЙМС Б. КОНКЛІНҐ, ДИРЕКТОР ГОЛОСУ Америки, зрезиґнував зі свого становища. З його відходом закінчились 10-місячні гострі непорозуміння між ним і керівниками відділів цієї радіостанції, яка передає свої програми також до Совєтського Союзу рідними мовами народів СССР. Директор Конклінґ намагався реорганізувати ці передачі і темперувати їхній зміст. Чарлз З. Вик, директор Міжнародної інформаційної аґенції, яка відає Голосом Америки, заявив, що резиґнація була добровільним потягненням Конклінґа і ніхто з Адміністрації не змушував його до цього. Филис Камінскі, речник згаданої аґенції, заявила що Конклінґ зробив рішення ще в часі різдвяних вакацій, усвідомивши, що він задовго працював у приватному секторі, щоб зрозуміти ведення справ в урядових аґенціях.

Про другий...

(*Продовження зі стор. 2*)

відповідь. Дев'ять молодих людей у віці 18-19 років згинули у зударі авта із поїздом через водія, в крові якого найшли такий відсоток алкоголю, що є рівний випиттю, п'ятьох пушок пива. Дев'ять добрих, надійних молодих людей зовсім непотрібно закінчили життя, залишивши дев'ять зранених болем родин! Ця трагічна подія струснула почуваннями цілої околиці, де це сталося, та відразу викликала, як реакцію, конкретні заходи для боротьби із алкоголізмом серед молоді. Один із них — це гостріша контроля над молоддю, що під впливом алкоголю сідає за керівницю авт — і це так з боку місцевої поліції, як — батьків та всіх мешканців. Негайно появилися у цій же околиці наліпки на автах такого змісту: „Уважайте на п'яних молодих водіїв!".

Чи ця перша зовнішня пересторога матиме якесь значення — не відомо, але принаймні живо і безпосередньо кидає усім у вічі проблему.

І нам з такою самою надією хочеться кинути перед очі читачам подібну нашу проблему: „Уважайте на нашу молодь на „перелазі!"

О-КА

Замість квітів на свіжі могили в Україні,

бл. п. Нусі і Олі Радзівіл

складаємо 50.00 дол. на ПАТРІЯРШИЙ ФОНД.

Зенон і Ольга МАШТАЛЕР з Родиною

ПОДЯКА

Дня 19-го грудня 1981 року в Клівленді, Огайо, по довгій і тяжкій недузі відійшов від нас, наш Найдорожчий

МУЖ, БАТЬКО, БРАТ, КУЗЕН І ШВАҐЕР

бл. п.

Д-р ЛЕВ ДАНИЛО ДУБАС

Наша невимовна вдяність Всім, за вислови пошани і любови до Покійного, яких ми зазнали у днях нашого великого смутку і жалоби.

То ж, цією дорогою складаємо подяку Всім за участь у похоронних відправах, дарами на Святі Літургії, квітами, грошовими датками на релігійні і громадські цілі та Всім, що висловили нам усно, листовно і телефонічно свої співчуття.

Дякуємо пароховi церкви св. Андрея о. Левові Тимкову за відвідини Покійного у шпиталі та за похоронні відправи.

Дякуємо п. інж. Славкові Сидорові — товаришеві зі шкільної лавки та довголітньому приятелеві Покійного — за зворушливе прощальне слово на Панахиді.

Дякуємо також похоронному заведенню Колодія-Лазута за зразкове переведення похорону.

У пам'ять Покійного складено датки на цілі НТШ, Українського Музею у Ню Йорку і „Рідної Школи" в Клівленді. Списки жертводавців поміщені у Свободі" і „Нашому Житті".

Хай Всемогучий господь наділить Усіх щедрими ласками.

Дружина — ІРИНА
зі СИНАМИ І РОДИНОЮ

ЗАМІСТЬ КВІТІВ НА МОГИЛУ

бл. п.

АНДРІЯ МАЙСТРИКА

Андрій Назарович Майстрик народився 23-го липня 1923 року в селі Заслучне Красилівського району, Хмельницької области на Україні в селянській, релігійній родині.

Переживши криваву колективізацію, розкуркулення й голод 1933 року, Андрій Назарович вступає в 1938 році на Цукрово-промисловий відділ Енерготехнічного технікуму, де він вчиться під час війни аж до окупації німцями України й успішно закінчує третій курс цього технікуму.

Щоб заробити на життя Андрій працює за німців не за своїм фахом, а автомеханіком в гаражі.

Рятуючись перед большевицькою окупацією України, Андрій виїздить до Німеччини в місто Реґенсбурґ, де знов працює автомеханіком. В Реґенсбурзі він переживає капітуляцію Німеччини та прихід американців і нарешті справжнє визволення.

В 1945 році Андрій зустрів свою майбутню дружину Соню Миколаївну і в тому ж році вони одружуються та починають будувати родинне життя. В 1946 році Андрій працює шофером при американській організації УНРА та готується на виїзд до Америки. Нагода на виїзд щойно прийшла аж в кінці 1950 році і Андрій Назарович разом з своєю дружиною приїздить до Америки в місто Дітройт, Миш.

Перші емоґрантські кроки на вільній землі Вашінґтона хоч і були тяжкі, бо вимагали знання англійської мови та перекваліфікації для здобуття відповідної праці, не захитали Андрія. Він з ентузіязмом поринає у працю.

Будучи свідомим українцем Андрій активно включається до українського суспільно-громадського та церковного життя. Разом з родинами М.Н.Пащенко, І.В.Котик, Савчуками та іншими він починає організовувати тут в Америці, Українську Православну Соборно-Правну Церкву відроджену ще в Україні славної пам'яти митрополитм Василем Липківським в місті Києві в 1921 році.

Андрій Назарович Майстрик ревно й жертвенно допомагає молодечим організаціям СУМ і Пласт в Дітройті, як також співає в хорі „Трембіта" під керівництвом диригента проф. Кирила Цепенди.

7-го жовтня 1952 року на радість і втіху Андрія та його дружини Соні народився син Володимир.

В 1957 році А. Майстрик бере активну участь при створенні Братства ім. Митрополита Василя Липківського та є співорганізатором скликання І-го з'їзду Братства, де був обраний його секретарем.

На ІІ-му з'їзді Братства, котрий відбувся в липні 1959 року у Форт Вейні, Інд., Андрія знов переобрано на цю важливу позицію.

В 1961 році в пошуках кращого клімату Андрій з родиною переїздить до Денверу, Коло;. в Денвері А.Майстрик, не шкодуючи сил, працює в Пласті, як при відбудові пластової домівки, так і при вихованні молоді. „Молодь це наше майбутнє", — казав Андрій, а тому й присвятив кільканадцять літ вихованню молоді, працюючи педагогом та вихователем в Українській Рідній Школі.

Щоб стимулювати українське громадське життя, він стає довголітнім членом місцевого Відділу УККА та займає становище в його управі та контрольній комісії.

Щедрим жертводавцем знають Андрія Назаровича українські Церкви та різні суспільно-громадські та допомогові організації.

Місцевий відділ Українського Народного Союзу (УНС) мав А.Майстрика, як свого довголітнього члена та працівника.

У вільні від праці хвилини Андрій займається бджільництвом, яке так дуже любив.

Але найбільшою заслугою А.Майстрика є те, що він був добрим батьком та чоловіком в своїй родині, добрим українцем та добрим і чесним громадянином цих З'єднаних Стейтів Америки.

Тяжкі роки поневірянь на Україні під большевиками, голод, війна, еміграція та тяжкі початки нового життя, надірвали чутливе серце Андрія Назаровича і невблаганна смерть вирвала його передчасно з наших рядів, 11-го січня 1982 року.

Залишив він горем прибиту дружину Соню, сина Володимира та багатьох друзів, приятелів та побратимів.

І хоч тужимо сьогодні за ним та всеж віримо, що смерть це є тільки початок нового життя, котре нам запевнив наш Бог Ісус Христос, умерши за нас на хресті. Ісус Христос казав: „Я є воскресіння й життя. Той хто вірить у мене - буде жити навіть, як він умре. А той хто живе й вірить у мене - не умре ніколи" З евангелії від Івана ІІ: 25-26.

Отже, хто вірить в Нього — матиме життя вічне.

Прощаємо Тебе, дорогий Андрію Назаровичу й просимо у Всевишнього, щоб американська землю була Тобі легкою, а пам'ять Твоя завше була в наших серцях.

Горем побиті:

дружина - Соня
син - Володимир
друзі: М.Н.Пащенки, І.В.Котики,
М.Орлів та О.Завадович

Українська Федеральна Кредитівка „Самопоміч" у Філядельфії, Па.

ділиться сумною вісткою з нашим Членством і Українською Громадою, що дня 24-го березня 1982 р. упокоївся в Бозі

бл. п. інж.

МИХАЙЛО КАРАМАН

довголітній голова Контрольної Комісії Кредитівки і Т-ва „Самопоміч" у Філядельфії, Па.

ПАРАСТАС відбувся у четвер, 25-го березня 1982 року.

ПОХОРОН в п'ятницю, 26-го березня 1982 р. на місцевому цвинтарі у Факс Чейсі.

Достойній Дружині, Синові і дальшій Родині висловлює наше щире співчуття —

ДИРЕКЦІЯ КРЕДИТІВКИ

Ділимося сумною вісткою з Родиною, Приятелями та Знайомими, що в середу, 24-го березня 1982 року відійшов у Вічність, ненадійно, на 88-му році життя

наш Дорогий

МУЖ, БАТЬКО та ДІДУНЬО

бл. п.

МИХАЙЛО ПАВЕЛКО

народжений в Старім Самборі, Зах. Україна.

ПАНАХИДА буде відправлена в похоронному заведенні Литвин і Литвин, Юньйон, Н. Дж., 26-го березня 1982 р., о год. 8-ій веч.

ПОХОРОН з греко-католицької церкви св. Івана Хрестителя при Санфорд вул., Нюарк, Н. Дж. по СЛУЖБІ БОЖІЙ, о год. 9:30 ранку на цвинтар „Ґейт оф Гевен (Gete of Heven) в суботу, 27-го березня 1982 року.

Горем прибиті:

КАТЕРИНА — дружина
СТЕФАНІЯ СОЛЬЧАНИК з чоловіком БОГДАНОМ — дочка
д-р РОМАН СОЛЬЧАНИК
МИРА І МАРТА ШКАФАРОВСЬКІ — внуки
Ближча і дальша Родина в Україні і Америці

ПОДЯКА

З Волі Всевишнього, дня 28-го лютого 1982 року відійшов, ненадійно, від нас у Вічність наш Майдорожчий МУЖ, БАТЬКО, ДІДУСЬ І ПРАДІДУСЬ

бл. п.

МАФТЕЙ БОРИСКЕВИЧ

Похорон відбувся 3 березня 1982 року з церкви Св. Андрія в North Port, Фльорида, на цвинтар Venice Memorial Gardens.

Бл. п. Мафтей Борискевич у 1925 році приїхав до Augusville Monitoba, Канада округи Brandon, відсіля переїхав до Kikland Lake опісля до Вінзор, Онтаріо де переживав до 1951 року. У 1951 році переїхав до З'єднаних Стейтів Америки де перебував у Дітройті, а в 1981 році осінню переїхав з дружиною на сталий побут до North Port, Фльорида.

Покійний Мафтей брав активну участь у різних товариствах. У Канаді УНО, взаємна Поміч та ОДВУ, де свою діяльність дальше продовжував в Америці. В Дітройті був членом Української Автокефальної Православної церкви у Southfield, був дуже активним членом Українського Народного Союзу 94 Відділу ім. Маркіяна Шашкевича, де займав різні пости в його Управі. А останні 12 років був протоколовим (Рекордовим) секретарем. Переїхавши до Фльориди, зараз включився в громадську і церковну працю при центрі святого Андрія в North Port.

Цією дорогою висловлюємо Якнайсердечнішу подяку всім тим, хто віддав останню пошану Покійному, та своєю участю в похоронних відправах звеличив його пам'ять, а нам дав моральну поміч в нашому тяжкому горю.

Щире спасибі, за так численні квіти від організацій та Приятелів і Знайомих, та за щедрі пожерви на Служби Божі, за спокій душі покійного.

Ми незмірно вдячні всім за вислови співчуття по втраті нам найдорожчої людини.

Щиросердечно дякуємо отцям: о. Форести з North Port, та о.Мельникові з Ан Арбор, Мишиґен, що своєю участю звеличали похоронні відправи.

Спеціяльна подяка належиться панству В.Різник за безпосередню опіку в час нашого смутку і безмежного болю. Пані В.Різник і всім паням, які приготовили поминки і смачну перекуску в Осередку св. Амдрія.

Особливо дякуємо за щирі і глибокі змістом, сердечні прощальні слова, бувшого предсідника Українського Народного Союзу пана Йосифа Лисогора та голови центру св. Андрія в Норт Порт, пана Володимира Різника.

Тяжким смутком і горем прибиті:

Дружина Єлисавета
Син Володимир з Дружиною Ольгою
Внуки: Едвард,
Евген з Дружиною Катериною,
Богдан з Дружиною Боніс,
Роман,
Володимир з Дружиною Томкою,
Правнуки: Натан, Йонатан.

КОМІТЕТ „БЕРЕЖАНСЬКА ЗЕМЛЯ"

з сумом повідомляє Бережанців та все Українське Громадянство, що 22-го березня 1982 р., ненадійно, відійшов у Вічність на 81-му році життя

бл. п.

ЕВСТАХІЙ МАНАЦЬКИЙ

народжений в селі Біще, пов. Бережани, учасник Визвольних Змагань, в'язень польських тюрем, громадський діяч на Рідних Землях і на еміґрації та довголітній голова Комітету „Бережанська Земля".

ПАНАХИДА в п'ятницю, 26-го березня 1982 року, о год. 7:30 веч. в похоронному заведенні П. Яреми.

ПОХОРОН в суботу, 27-го березня 1982 р., о год. 9-ій ранку з похоронного заведення до церкви св. Юра, а потім на цвинтар Ґейт оф Гевен в Йонкерсі, Н. Й.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Опечаленій Родині складаємо наші щирі співчуття.

УПРАВА КОМІТЕТУ „БЕРЕЖАНСЬКА ЗЕМЛЯ"

З глибоким смутком повідомляю Приятелів і Знайомих, що 24-го березня 1982 р. у Вайтстон, Н. Й., несподівано, відійшла у Вічність

моя Найдорожча ДРУЖИНА

бл. п.

СТЕФАНІЯ АБРАГАМОВСЬКА КІБЮК

проживши 85 років, членка Союзу Українок Америки — 1-ий Відділ в Ню Йорку.

ПОХОРОН — у понеділок, 29-го березня 1982 року з похоронного заведення П. Яреми в Ню Йорку, Н. Й. до української православної церкви всіх Святих при 11-ій вулиці, а звідтам на український православний цвинтар св. Андрія в Бавнд Бруку, Н. Дж.

У глибокому смутку —
чоловік АЛЕКСАНДЕР

ГОЛОВНА ПЛАСТОВА РАДА
і
ГОЛОВНА ПЛАСТОВА БУЛАВА

в глибокому смутку сповіщають Пластове Братство та Українську Громаду, що дня 23-го березня 1982 року у Дітройті, Миш., відійшов на Вічну Ватру

бл. п. пл. сен. керівництва

ЕВГЕН КУЛЬЧИЦЬКИЙ

б. голова Союзу Українських Пластунів Еміґрантів на Закарпатті, б. член Головної Пластової Ради і Пластової Старшини, перший голова Крайової Старшини в ЗСА, визначний пластовий провідник, відзначений Орденом св. Юрія в Золоті, член 6-го Куреня УПС „Закарпатці".

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Дружині і Рідні Покійного висловлюємо наше глибоке співчуття.

„Їду на..."

(Продовження зі стор. 2)

зупинятися біля „бльоків" так що площа була оточена цими автами.

У будинку, що стояв біля самої брами, мешкали в більшості вірмени. А ми вистроїлися рядами, командував нами начальник поліції, у першому ряді жінки з дітьми, а поміж ними була й мати начальника та його дружина з малою дитиною на руках. Не заховав він своїх рідних, але, для прикладу поставив у першу лаву.

Бачили ми, як з першого „бльоку" солдати витягали вірменів і наша колона почала рухатися в напрямі місця трагедії.

Бачили ми, як солдати кидали чоловіків до авт, вони звідти вискакували, але вояки знову хапали їх за руки й за ноги та й кидали до кузова. Жінки з чорним незаплетеним волоссям, вибігали з будинку, плакали кричали, голосили, ламали свої руки. Були й такі жінки, що падали навколішки перед американцями й цілували їм ноги... Хтось кричав: „Ріжте опони на колесах!" Десь почувся постріл.

Та раптом ми побачили, що солдати вже не кидають людей до авт, зійшлися, закурили. Наш похід зупинився та й стали чекати дальших розпоряджень начальника поліції.

Він пішов до таборової канцелярії і приніс таку новину: на горищі одного з будинків знайшли українця, що повісився й залишив записку: „Я їду на 'родіну' ". Начальник поліції також сказав, що примусова репатріяція тимчасово припинена і ляйтенант, що провадить цю акцію, говорить телефонічно зі своїм начальником та скоро скаже, що далі буде робити. Ми всі нетерпляче чекали. Повернулися до нашого будинку, де була приміщена канцелярія та й прислухалися, коли через голосник будуть подавати якісь повідомлення.

Скоро почули звернення до таборян — щоб усі сходилися до підвищення, збитого з дощок, так званої „трибуни", яке стояло посеред просторої таборової площі й американський офіцер проголосив нам, яке розпорядження він отримав від свого капітана щодо репатріяції.

Ляйтенант розповів про свою розмову з начальником. Сказав йому, що воював на різних фронтах, але ніколи, ніколи не воював з жінками й дітьми, так, як йому довелося тепер...

Признався нам ляйтенант, що комендант табору дав йому невірні інформації, бо запевнив, що ми всі нетерпляче чекаємо повороту на „родіну", а не хочуть повертатися лише зрадники, які співпрацювали з Гітлером. Та тут він побачив інше: бачив як силою людей кидають в авто, а вони вискакували й намагалися втікати, хто куди. Почув, що один, навіть, повісився, бо не хотів повертатися до СССР. Бачив, як у розпачі жінки цілували солдатам ноги і ці тверді, випробувані бійці кидали рушниці, з сльозами на очах, та відмовлялися воювати з безборонними жінками. Все те він розповів начальникові, і капітан дав розпорядження: на три дні замкнути табір і провести реєстрацію, хто до якої країни належить.

Так нас замкнули в таборі і я, щоб провідати маму, яка ще перебувала в лікарні, мусіла щоразу брати в канцелярії перепустку.

І тут, під час реєстрації, нас рятували поляки. Їх було небагато: кілька офіцерів мешкали в невеликому будинку. Говорили, що приїхали вони з Аглії, де в той час перебував їх Екзильний уряд.

Службовці нашої канцелярії проводили реєстрацію. То були галичани, їм, як польським громадянам, примусова репатріяція не загрожувала. Знаючи досконало польську мову, їм легко було розмовитися з польськими офіцерами. І тим, що нас реєстрували був дозвіл записувати нас, наддніпрянців, як польських громадян, ніби то ми жили в місцевостях, що належали до Польщі. Але частина наших людей -„східняків" записалися „бездержавними", як старі еміґранти, та й мали ще після того клопіт.

Совєтська репатріяційна комісія не могла заспокоїтись. Переглядаючи списки таборян, з ласки коменданта могли то робити, коли хотіли, совєтські урядовці зауважили, що записалося багато українців „бездержавними", та й заявили, що вони мусять перевірити ту категорію, бо впевнені, що там заховалося багато громадян Совєтського Союзу.

За якихсь пару місяців, (не пам'ятаю точно) наш комендант — комуніст видав наказ, знову являтися на перевірку з документами, які підтверджували б, що вони не совєтські громадяни.

Комісія, яка їх перевіряла, складалася: з совєтського представника, поляка та американця. Кілька старих еміґрантів пішли зі своїми документами і перейшли перевірку без труднощів. Почали йти підсовєтські з „липовими" документами, та зразу ж на їхніх картках ставили штамп „рашен". Люди не йшли на перевірку, тоді комендант вивісив наказ: хто з „бездержавних" не перейде перевірки, їх зарахують як „рашен" і відвезуть до совєтського табору, звідки був один шлях: „На родіну"...

Створилася страшна паніка. Деякі повтікали з того табору, але більшість була з родинами і переїжджати було не так легко. Не знали бідні люди, що робити!?

Та, на щастя, саме тоді коменданта викликали десь і заступав його заступник, що був доброю людиною і вболівав долею людей, якими він мусів опікуватися.

Головою нашої української групи тоді був теж добрий чоловік, за якого ми й тепер молимося Богу. Не хочу без його відома подавати прізвища, він тепер перебуває в Канаді.

Скажу тільки, що заступник коменданта викликав п. Курдидика і з ним радився, як рятувати людей, що їх комендант хоче перевезти до совєтського табору, а то означало — на поневіряння а, може й смерть...Дав він розпорядження нашому голові, щоб до ранку в таборі не було жадного совєтського громадянина, чи й тих, які себе записали до бездержавних.

Усю ніч наша українська канцелярія працювала: виписувала з таборової книги бездержавних і приписувала інших людей — польських підданих. Ці „новоприбулі" мусіли з'являтися до польського офіцера, що дав дозвіл приписатися в таборі, та, спасибі тим полякам, вони всім давали дозвіл. Багато в цьому допомагали нашим „східнякам" брати „західняки", велика їм дяка за це!

На це „переселення" совєтські посіпаки зареагували тим, що намовляли коменданта, аби дозволив їм зробити перевірку українців, записаних польськими громадянами. Звернулися з тим до польського офіцера, але той здивовано подивився на совєтського урядовця та впевнено відповів, що він не дозволить перевіряти своїх людей, і ми трохи заспокоїлися.

Пізніше прийшли ще інші перевірки, що звалися „скрінінґами", тобто пересіювання. При цих перевірках багато нам допомагали наші „власні" перекладачі — наша молодь, що вже вивчила досить англійську мову та знала, як треба перекладати.

Повертаючись думкою до цих давніх подій, з вдячністю згадую тих, що допомагали нам — „східнякам" рятуватися від совєтських людоловів, які полювали за нами по всій Німеччині.

УКРАЇНСЬКА СВІТЛИЧКА ДОПОМАГАЄ БАТЬКАМ ВИХОВУВАТИ ДИТИНУ.